

Demografski podaci o bosanskom ratu

Author: Velma Šarić

U opštinama koje se pominju u optužnici protiv Karadžića broj stanovnika bošnjačke nacionalnosti je opao za više od 50 procenata.

Piše: Velma Šarić iz Sarajeva (TU br. 739, 4. maj 2012.)

Suđenje bivšem predsedniku bosanskih Srba, Radovanu Karadžiću, nastavljeno je ove sedmice svedočenjem sudske veštakinje tužilaštva koja je opisala velike promene koje su u strukturi stanovništva nastale usled rata koji je u Bosni trajao od 1992. do 1995. godine.

Poljska demografkinja Eva Tabo (Ewa Tabeau) opširno je u pismenoj formi opisala demografske posledice rata, a već je svedočila na nekoliko suđenja pred Haškim tribunalom.

Ona je pred sudom ove sedmice ukazala na veliki pad muslimanskog stanovništva na području onih 27 bosanskih opština koje se navode u optužnici protiv Karadžića.

Tabo je posvedočila da od ukupno 481,109 Muslimana, koliko ih je u tim opštinama živelo 1991. godine, više od polovine njih – tačnije 284,239 stanovnika – nije živelo tamo i 1997.

Tužilaštvo tvrdi da je Karadžić, koji je od 1992. do 1996. bio predsednik Republike Srpske (RS), odgovoran za zločine genocida, progona, istrebljenja, ubijanja i prisilnog razmeštanja stanovništva – koji su počinjeni u navedenim opštinama – čime je „doprineo ostvarenju cilja – trajnog uklanjanja bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata sa teritorije na koju su pravo polagali bosanski Srbi“.

Karadžiću se pripisuje i planiranje i nadziranje zločina poput srebreničkog masakra, u kojem je 1995. ubijeno oko 8,000 bosansko-muslimanskih muškaraca i dečaka; te opsade Sarajeva, koja je trajala od 1992. do 1995.

Taboova je kao primer dramatičnih demografskih promena navela severnobosansku opštinu Prijedor.

Ona je rekla da je procenat Muslimana u stanovništvu te opštine opao sa 42.6 pre rata, na svega jedan posto 1997. godine. U istom tom periodu, kazala je ona, procenat srpskog stanovništva je u Prijedoru narastao sa 43 na ukupno 89 procenata.

Taboova je otkrila i najnovije podatke o broju bošnjačkih muškaraca i dečaka koji su ubijeni nakon što su u leto 1995. bile zauzete istočnobosanske enklave Srebrenica i Žepa.

„Ukupan broj onih koji su ubijeni nakon zauzimanja Srebrenice i Žepe iznosi 8,021“, kazala je ona, dodajući da se ta cifra temelji na istraživanju koje je izvršeno 2011.

Od toga je u Žepi poginulo 116, dok je u Srebrenici ubijeno 7,905 ljudi.

Ovaj podatak je ažuriran upravo za potrebe suđenja Karadžiću, a temelji se na informacijama pribavljenim od izvora kao što su Međunarodni komitet Crvenog krsta i Međunarodna komisija za nestala lica.

Od svih posmrtnih ostataka koji su ekshumirani iz masovnih grobnica u okolini Srebrenice, 6,241 osoba identifikovana je posredstvom DNK-analize, kazala je ona.

Osvrćući se na opsadu Sarajeva, Taboova je rekla da je u mnogim slučajevima „svakodnevno bilo ubijano više civila nego vojnika, što nas navodi na zaključak da su civili bili sistematski napadani“.

Tokom unakrsnog ispitivanja, Karadžić je – nastavljajući da se brani samostalno – negirao navode Taboove.

On je rekao da u njenom radu postoje dva glavna propusta: „prvi, to što je broj srpskih žrtava ignorisan; i drugi, to što su osobe koje su još uvek žive i zdrave takođe uključene u spiskove nestalih lica“.

On je negirao i to da je Sarajevo bilo pod opsadom, „zato što je postojao jedan tunel ispod aerodroma, a u tom tunelu postojao je frekventan saobraćaj svake vrste“.

Kada je Karadžić od veštakinje zatražio da navede još neke od svojih poratnih izvora, Taboova je rekla da su birački spiskovi iz 1997. i 1998. bili upoređeni sa popisom iz 1991.

„To je smešno“, uzvratilo je Karadžić. „To je kao da sabirate babe i žabe. Zaista ne možete očekivati da te dve stvari poredite na statistički relevantan način.“

„Bilo bi odlično da sam imala i poratni popis“, odgovorila je Taboova, „ali su se i birački spiskovi pokazali kao relevantni i pouzdani izvori.“

Na suđenju će pre okončanja dokaznog postupka tužilaštva uslediti iskazi još dva svedoka. Tužioci su počeli da iznose dokaze u aprilu 2010. godine, dok će dokazni postupak odbrane početi 16. oktobra 2012.

Karadžić je uhapšen u Beogradu, jula 2008.

Velma Šarić je obučena novinarka IWPR-a iz Sarajeva.

Topic: Medunarodni krivicni sud za bivsu Jugoslaviju

Focus: ICTY - Radovan Karadžić
Trial

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/demografski-podaci-o-bosanskom-ratu>